

СЛУЖБА БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ
Управління Служби безпеки України в Херсонській області
Слідчий відділ
вул. Лютеранська, 1, м. Херсон, 73000 тел. (0552) 42-21-29
www.ssu.gov.ua, e-mail:usbu_hes@ssu.gov.ua Код ЄДРПОУ 20001728

ПОВІДОМЛЕННЯ про підозру

місто Миколаїв

13 липня 2023 року

Слідчий у кримінальному провадженні – старший слідчий в ОВС слідчого відділу УСБ України в Херсонській області капітан юстиції Головіна Маргарита Євгенівна, розглянувши матеріали досудового розслідування, внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42022232010000028 від 07.03.2022 за ознаками кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, встановивши наявність достатніх доказів для повідомлення особі про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, відповідно до ст. ст. 36, 40, 42, 276 – 278 КПК України

ПОВІДОМИВ:

Мірзалієву Аділу Фазиловичу,
30.12.1984 року народження, уродженцю
ст. Кам'янобродська Ізобільненського району
Ставропольського краю Російської Федерації,
громадянину Російської Федерації, зареєстрований та
проживає за адресою: Російська Федерація,
Ставропольський край, Ізобільненський район,
ст. Кам'янобродська, вул. Мічуріна, 56, паспорт
громадянина РФ серії 0704 № 425252 виданий 25.01.2005
263002 ВМ с. Сонячнодольськ Ізобільненського району
Ставропольського краю, командирі відділення
спеціального призначення (на автомобілях броньованих)
1 взводу спеціального призначення 2 групи спеціального
призначення 1 загону спеціального призначення 606
центру спеціального призначення військ національної
гвардії Російської Федерації (військова частина 6775),
звання сержант

про те, що він підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, а саме у жорстокому поводженні з цивільним населенням та у вчиненні інших порушень законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, за попередньою змовою групою осіб.

З 19 лютого 2014 року представниками Російської Федерації (далі – РФ) розпочато збройне вторгнення збройних сил РФ (далі – ЗС РФ), приховане твердженням керівників РФ про переміщення військових підрозділів в рамках звичайної ротації сил Чорноморського флоту, які у взаємодії з військовослужбовцями Чорноморського флоту РФ та іншими підрозділами ЗС РФ здійснили блокування й захоплення адміністративних будівель і ключових об'єктів військової та цивільної інфраструктури України, забезпечивши військову окупацію території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя. 18 березня 2014 року РФ оголосила про офіційне включення Криму до її території.

Одночасно із цим, протягом березня та на початку квітня 2014 року, під безпосереднім керівництвом та контролем представників влади та ЗС РФ представники іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд і груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих Російською Федерацією, взяли під контроль будівлі, в яких знаходилися органи місцевої влади та місцеві органи виконавчої влади України, військові об'єкти України в окремих районах Донецької та Луганської областей України. 07 квітня 2014 року в м. Донецьку створено терористичну організацію «Донецька народна республіка» (далі за текстом – «ДНР»), а 27 квітня 2014 року в м. Луганську – терористичну організацію «Луганська народна республіка» (далі за текстом – «ЛНР»), у складі яких утворені незаконні збройні формування, які функціонують і по теперішній час.

Внаслідок військових дій у період з травня по серпень 2015 року сили оборони України звільнили частину раніше окупованих територій Донецької та Луганської областей.

Датою початку тимчасової окупації Російською Федерацією окремих територій України є 19 лютого 2014 року. Автономна Республіка Крим та місто Севастополь є тимчасово окупованими Російською Федерацією з 20 лютого 2014 року. Окремі території України, що входять до складу Донецької та Луганської областей, є окупованими Російською Федерацією (у тому числі окупаційною адміністрацією Російської Федерації) починаючи з 7 квітня 2014 року, відповідно до ч. 2 ст. 1 Закону України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» від 15.04.2014 № 1207-VII.

Надалі, 24 лютого 2022 року президент РФ оголосив початок так званої «спеціальної військової операції». Після цього, близько четвертої години ранку того ж дня, ЗС РФ, інші збройні формування РФ та підконтрольні їм угруповання іррегулярних незаконних збройних формувань розпочали широкомасштабне військове вторгнення на територію України, увійшовши з боку РФ, Білорусі та тимчасово окупованої території України, що супроводжувалось завданням ракетно-артилерійських ударів та бомбардувань авіацією об'єктів по всій території України.

24.02.2022 Указом Президента України № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні», у зв'язку з військовою агресією рф проти України, на підставі

пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Закону України «Про правовий режим воєнного стану» постановлено введення в Україні воєнного стану із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року строком на 30 діб, який у подальшому неодноразово продовжувався та діє на теперішній час.

З того моменту сили оборони України здійснюють збройну відсіч вздовж всієї лінії фронту.

Факт широкомасштабного збройного вторгнення на територію України 24.02.2022 не приховувався владою РФ, а також встановлений рішеннями міжнародних організацій, зокрема резолюцією Генеральної асамблеї ООН ES-11/1 від 02.03.2022 «Про агресію проти України», п.п. 1, 3 Висновку 300(2022) Парламентської Асамблеї Ради Європи «Наслідки агресії Російської Федерації проти України», п.п. 17, 18 Наказу від 16.03.2022 за клопотанням про вжиття тимчасових заходів у справі «Звинувачення в геноциді відповідно до Конвенції про запобігання злочину геноциду та покарання за нього» (Україна проти РФ) та ін.)».

Відповідно до ст. 2 спільної для Женевських конвенцій про захист жертв війни 1949 р. ці конвенції, як і інші акти законів і звичаїв війни (міжнародного гуманітарного права), застосовуються до всіх випадків оголошеної війни чи будь-якого іншого збройного конфлікту, що може виникнути між двома чи більше Високими Договірними Сторонами, навіть якщо одна з них не визнає стану війни, у тому числі до всіх випадків часткової або цілковитої окупації Високої Договірної Сторони, навіть якщо ця окупація не натрапляє на жодний збройний спротив.

Таким чином, з 19 лютого 2014 року до цього часу триває міжнародний збройний конфлікт, викликаний збройною агресією Російської Федерації проти України, окупацією частини території України, що вказує на поширення дії на території України законів та звичаїв війни (норм міжнародного гуманітарного права).

У результаті вищезазначених подій, значна частина території Херсонської області, починаючи з 24.02.2022, у тому числі місто Херсон, знаходились під контролем регулярних з'єднань і підрозділів збройних сил та інших військових формувань Російської Федерації, підпорядкованих і скеровуваних ними російських радників та інструкторів, окупаційних адміністрацій Російської Федерації.

Згідно ч. 1 ст. 4 Конвенції про захист цивільного населення під час війни від 12.08.1949 року (далі – Конвенція), особами, що перебувають під захистом цієї Конвенції, є ті, хто в будь-який момент та за будь-яких обставин опиняються, у разі конфлікту чи окупації, під владою сторони конфлікту або окупаційної держави, громадянами яких вони не є.

У разі збройного конфлікту, який не має міжнародного характеру й виникає на території однієї з Високих Договірних Сторін, кожна сторона конфлікту зобов'язана застосовувати як мінімум такі положення:

Відповідно до ч. 1, ч. 2, ч. 3 ст. 6 Конвенції, вона повинна застосовуватися

з самого початку будь-якого конфлікту або окупації, зазначених у статті 2-й цієї Конвенції. На території сторін конфлікту застосування Конвенції припиняється після загального припинення бойових дій. На окупованій території застосування цієї Конвенції припиняється через рік після загального припинення бойових дій.

Стаття 27 Четвертою Женевської Конвенції передбачає, що особи, що перебувають під захистом, мають право за будь-яких обставин, на особисту повагу, повагу до своєї честі, права на сім'ю, їхніх релігійних переконань та обрядів, звичок та звичаїв. До них завжди слід ставитися гуманно й захищати їх, зокрема, від будь-якого акту насильства чи залякування, від образ та цікавості натовпу.

Відповідно до ст. 31 Конвенції, жодний примус фізичного чи морального порядку не може застосовуватися до осіб, які перебувають під захистом, зокрема з метою отримання від них або від третіх осіб якихось відомостей.

Крім того, ст. 32 Конвенції визначає, що високі Договірні Сторони спеціально дають згоду на те, що їм забороняється застосування будь-яких заходів, які можуть завдати фізичних страждань або призвести до знищення осіб, що перебувають під захистом, які є під їхньою владою. Ця заборона поширюється не лише на вбивства, тортури, тілесні покарання, калічення та медичні чи наукові дослідження, які не викликані потребою лікування особи, що перебуває під захистом, а й на будь-яке інше brutальне поводження з боку як цивільних, так і військових властей.

Відповідно до ст. 47 Конвенції особи, що перебувають під захистом, які знаходяться на окупованій території не будуть у жодному разі та жодним чином позбавлені переваг цієї Конвенції у зв'язку з будь-якими змінами, запровадженими стосовно керівних установ чи управління цією територією внаслідок її окупації, або у зв'язку з будь-якою угодою, укладеною між властями окупованої території та властями окупаційної держави, або у зв'язку з анексією окупаційною державою всієї або частини окупованої території.

У статті 147 Конвенції зазначається, що серйозні порушення, про які йдеться в попередній статті, становлять такі порушення, що охоплюють такі дії, якщо їх здійснено проти осіб або власності, які перебувають під захистом цієї Конвенції: умисне вбивство, тортури або нелюдяне поводження, зокрема біологічні експерименти, які умисно спричиняють великі страждання чи серйозні травми тілу чи здоров'ю, нелегальна депортація чи переведення або нелегальне ув'язнення особи, що перебуває під захистом, примушення особи, що перебуває під захистом, служити в збройних силах ворожої держави, або умисне відбирання в особи, що перебуває під захистом, прав на справедливий і офіційний судовий процес, рекомендований цією Конвенцією, захоплення полонених і широкомасштабне руйнування і привласнення власності, не виправдане воєнною необхідністю, і здійснюване незаконним чином і безцільно.

Крім того, статтею 75 Додаткового протоколу до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року, встановлено, що тією мірою, якою їх торкається ситуація, зазначена у статті 1 цього Протоколу, з особами, які

перебувають під владою сторони, що бере участь у конфлікті, і не користуються сприятливим ставленням згідно з Конвенціями або згідно з цим Протоколом, за всіх обставин поводяться гуманно, і вони, як мінімум, користуються захистом, передбаченим у цій статті, без будь-якої несприятливої різниці, заснованої на ознаках раси, кольору шкіри, статі, мови, релігії чи віросповідання, політичних або інших переконань, національного чи соціального походження, майнового стану, народження чи іншого статусу або на яких-небудь інших подібних критеріях. Кожна сторона має з повагою ставитися до особи, честі, переконань та релігійних обрядів усіх таких осіб.

Заборонені й будуть залишатися забороненими в будь-який час і в будь-якому місці такі дії, незалежно від того, чиняться вони представниками цивільних чи воєнних органів:

а) насильство над життям, здоров'ям і фізичним та психічним станом осіб, зокрема:

- а.1) вбивство;
- а.2) катування всіх видів - фізичні чи психічні;
- а.3) тілесні покарання;
- а.4) каліцтво;

б) знущання над людською гідністю, зокрема, принижуюче й образливе поводження, примус до проституції чи непристойне посягання в будь-якій його формі;

- с) взяття заручників;
- д) колективне покарання; і
- е) погрози вчинити будь-яку з вищезазначених дій.

Будь-яка особа, що піддається арешту, затриманню або інтернуванню за дії, пов'язані зі збройним конфліктом, має бути невідкладно проінформована зрозумілою їй мовою про причини вжиття таких заходів, за винятком випадків арешту або затримання за кримінальні правопорушення. Такі особи повинні бути звільнені у найкоротший строк і в будь-якому разі, як тільки обставини, що виправдовують арешт, затримання чи інтернування, стали недійсними.

Згідно статті 7 Міжнародного пакту про громадянські і політичні права від 16.12.1966 нікого не може бути піддано катуванню чи жорстокому, нелюдському або принижуючому гідність поводженню чи покаранню.

Статтею 11 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950, яка підписана та ратифікована Російською Федерацією на момент вчинення кримінального правопорушення передбачено, що кожен має право на свободу мирних зібрань і свободу об'єднання з іншими особами, включаючи право створювати профспілки та вступати до них для захисту своїх інтересів. Здійснення цих прав не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб.

Крім того положеннями ст. 20 Загальної декларації з прав людини, яка

прийнята і проголошена резолюцією 217А (ІІІ) Генеральної Асамблеї ООН від 10.12.1948 року (далі - Декларації) кожна людина має право на свободу мирних зборів.

Відповідно до ст. 39 Конституції України, громадяни мають право збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи і демонстрації, про проведення яких завчасно сповіщаються органи виконавчої влади чи органи місцевого самоврядування.

На початку широкомасштабного вторгнення на територію України військово-політичним керівництвом РФ для виконання окремих оперативних завдань створено допоміжний пункт управління 50 окрема бригада оперативного призначення (військова частина 3660, далі – 50 оброп), до складу якого увійшли військовослужбовці військ національної гвардії РФ (далі – ВНГ РФ), зокрема тактичної групи 606 центру спеціального призначення Північно-Кавказького округу військ національної гвардії РФ (військова частина 6775) (далі – ПТГ 606 ЦСП ВНГ РФ) та Управління Росгвардії по Ростовській області.

Приблизно 24 лютого 2022 року (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено) призначено командний склад військової частини 3660 – 50 оброп, а саме командира генерал-майора Калупіна Михайла Вікторовича; заступника командира – начальника штабу полковника Зану Григорія Вікторовича; заступника командира – начальника оперативного відділення Гапонова Дмитра Віталійовича. Цим особам підпорядковано командирів підрозділів, які увійшли до складу 50 оброп, зокрема командира ПТГ 606 ЦСП ВНГ РФ (в/ч 6775) генерал-майора Пешакова Дмитра Миколайовича та заступника начальника Управління ВНГ РФ по Ростовській області полковника Науменка Олександра Володимировича.

На початку березня, але не пізніше 05 березня 2022 року (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено) Калупін М.В., перебуваючи в окупованому м. Херсоні (більш точне місце досудовим розслідуванням не встановлено), діючи за попередньою змовою з іншими невстановленими особами з числа керівного складу ЗС РФ, з урахуванням Дисциплінарного статуту Збройних сил РФ, віддав накази Гапонову Д.В., Зані Г.В., Пешакову Д.М. та Науменку О.В. про застосування вогнепальної та травматичної зброї, інших небезпечних засобів, завдання тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості мирним громадянам, а також затримання і нелегальне ув'язнення цивільних осіб, з метою припинення мирних акцій протесту щодо підтримки територіальної цілісності України, які проходили у місті Херсон з 05 березня 2022 року.

Як наслідок, Гапонов Д.В., Зана Г.В., Пешаков Д.М. та Науменко О.В. у період часу з початку березня 2022 року, але не пізніше ніж з 05 числа по 27 квітня 2022 року (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено), перебуваючи у м. Херсоні, безпосередньо, а також через інших невстановлених командирів підрозділів ВНГ РФ, які входили до складу 50 оброп, віддали накази своїм підпорядкованим військовослужбовцям про вчинення вказаних дій, у тому числі командирів відділення спеціального призначення (на автомобілях броньованих) 1 взводу спеціального призначення 2 групи спеціального

призначення 1 загону спеціального призначення 606 центру спеціального призначення **Мірзалієву Аділу Фазиловичу, 30.12.1984 року народження.**

У свою чергу, Мірзалієв А.Ф., 19 березня 2022 року, перебуваючи на площі Свободи м. Херсона та біля неї, діючи на виконання наказів зазначених осіб, за попередньою змовою з військовими ПТГ 606 ЦСП ВНГ РФ та іншими невстановленими особами, здійснили силовий розгін мирних акцій протесту із застосуванням вогнепальної зброї, гумових кийків, світло-шумових та димових гранат, використовуючи сльозогінний газ попри те, що учасники акції протесту не чинили опору та не вчиняли дії, що могли б створити загрозу для представників особового складу окупаційних військ чи адміністрації, чи об'єктам, які ними використовуються, а також незаконно затримували та нелегально ув'язнювали цивільних осіб, що є грубим порушенням ст. ст. 27, 31, 32, 147 Женевської конвенції IV та ст. 75 Протоколу I, за наступних обставин.

В першій половині дня 19.03.2022 (більш точний час досудовим розслідуванням не встановлено) мешканці міста Херсон з метою реалізації свого права громадян збиратися мирно і проводити збори, яке закріплене в статті 39 Конституції України та пункту 20 Загальної декларації прав людини, зібралися на площі Свободи та біля неї у м. Херсоні, для проведення мирної акції протесту з приводу засудження агресії Російської Федерації проти України, встановлення окупаційної влади та на підтримку територіальної цілісності і недоторканності України. Учасники акції виключно мирно висловлювали свою громадянську позицію.

Водночас, Мірзалієв А.Ф., діючи на виконання наказів своїх командирів, спільно та за попередньою змовою з військовослужбовцем ПТГ 606 ЦСП ВНГ РФ Дуйсенгалієвим М.Н. та іншими невстановленими військовими РФ, переслідуючи єдиний злочинний умисел та усвідомлюючи суспільно небезпечний характер своїх дій як частини спільного діяння, заздалегідь до моменту виконання, надавши згоду на вчинення злочину, здійснили силовий розгін мирної акції шляхом незаконного затримання і нелегального ув'язнення цивільних осіб, надмірного та невибіркового застосування сили і засобів, розуміючи, що смерть або поранення цих осіб можуть статися за звичайного перебігу подій, та бажаючи їх настання. Діючи з самого початку узгоджено та послідовно вони розпочали стріляти зі зброї в напрямку людей, кидати світло-шумові та димові гранати, використовувати сльозогінний газ, наносити удари гумовими кийками, кулаками, ногами та прикладами автоматів по різним частинам тіла цивільних осіб, які перебували під захистом Конвенції, чим заподіяли їм різні тілесні ушкодження, фізичний та психологічний біль, страждання, затримали щонайменше одну особу, попри те, що учасники акції протесту не чинили опір та не здійснювали дії, що могли б створити загрозу військовослужбовцям РФ.

Безпосередньо Мірзалієву А.Ф. було відведено вчинення насильства та незаконне затримання учасників мирної акції.

В результаті вказаних спільних злочинних дій настали суспільно небезпечні наслідки для потерпілого [REDACTED], [REDACTED] року народження, якому заподіяно фізичний біль шляхом нанесення ударів по всьому тілу. Після цього потерпілого, без складання процесуальних документів, з погрозою застосування вогнепальної зброї незаконно затримано та нелегально ув'язнено спочатку до місця несвободи – захопленої будівлі ізолятору тимчасового тримання № 1 Херсонського РУП ГУНП в Херсонській області за адресою: м. Херсон, вул. Теплоенергетиків, 3, а в подальшому до слідчого ізолятора № 1 у м. Сімферополь ТОТ АР Крим, де він утримується по цей час.

Тобто, Мірзалієв А.Ф., діючи спільно та за попередньою змовою з військовослужбовцем ПТГ 606 ЦСП ВНГ Дуйсенгалієвим М.Н., а також іншими військовими РФ, реалізуючи протиправні накази Калупіна М.В., Зани Г.В., Гапонова Д.В., Пешакова Д.М., Науменка О.В. та інших невстановлених осіб з числа керівного складу збройних формувань, силових структур Російської Федерації, що знаходились на території тимчасово окупованого м. Херсона Херсонської області, застосував до неозброєних учасників мирних акцій протесту жорстоке поводження, що виражалось у завданні їм сильного фізичного та психічного болю, страждань; а також порушив закони та звичаї війни, які полягали у нелегальному ув'язненні потерпілих, посяганні на людську гідність осіб, котрі перебувають під захистом, чим грубо порушено ст. ст. 27, 31, 32, 147 Конвенції та ст. 75 Протоколу I.

Таким чином, Мірзалієв Аділ Фазилович, 30.12.1984 року народження, підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 28, ч. 1 ст. 438 КК України, тобто у жорстокому поводженні з цивільним населенням та у вчиненні інших порушень законів та звичаїв війни, що передбачені міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, за попередньою змовою групою осіб.

Слідчий у кримінальному провадженні –
старший слідчий в ОВС слідчого відділу
УСБУ в Херсонській області
капітан юстиції

Маргарита Євгенівна ГОЛОВІНА

«ПОГОДЖУЮ»

Прокурор групи прокурорів у кримінальному провадженні –
прокурор відділу протидії злочинам,
вчиненим в умовах збройного конфлікту,
Херсонської обласної прокуратури

Андрій Іванович КОБЗАР

ПАМ'ЯТКА про процесуальні права та обов'язки підозрюваного

Одночасно підозрюваному Мірзалісву А.Ф. роз'яснені права та обов'язки підозрюваного, передбачені ст. 42 КПК України, а саме:

Підозрюваний, обвинувачений має право:

- 1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють;
- 2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, а також отримати їх роз'яснення у разі необхідності;
- 3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого та перед кожним наступним допитом з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, на присутність захисника під час допиту та інших процесуальних дій, на відмову від послуг захисника в будь-який момент кримінального провадження, на отримання послуг захисника за рахунок держави у випадку відсутності коштів на оплату таких послуг;
- 4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;
- 5) давати пояснення, показання з приводу підозри чи в будь-який момент відмовитися їх давати;
- 6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;
- 7) у разі затримання – негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування;
- 8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;
- 9) брати участь у проведенні процесуальних дій;
- 10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;
- 11) застосовувати з додержанням вимог КПК України технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосовування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься вмотивована постанова (ухвала);
- 12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;
- 13) заявляти відводи;
- 14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування, та вимагати відкриття матеріалів;
- 15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;
- 16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді;
- 17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердились;
- 18) користуватись рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватись послугами перекладача за рахунок держави.

Підозрюваний, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустрічі з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

Підозрюваний зобов'язаний:

- 1) прибувати за викликом до суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк – заздалегідь повідомити про це суд;
- 2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;
- 3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду.

На всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право примиритися з потерпілим і укласти угоду про примирення. У передбачених законом України про кримінальну відповідальність та КПК України випадках примирення є підставою для закриття кримінального провадження.

Додаткові права підозрюваного у разі здійснення щодо нього спеціального досудового розслідування або спеціального судового провадження

Стаття 52. Обов'язкова участь захисника

1. Участь захисника є обов'язковою у кримінальному провадженні щодо особливо тяжких злочинів. У цьому випадку участь захисника забезпечується з моменту набуття особою статусу підозрюваного.

2. В інших випадках обов'язкова участь захисника забезпечується у кримінальному провадженні:

8) щодо осіб, стосовно яких здійснюється спеціальне досудове розслідування або спеціальне судове провадження. - з моменту прийняття відповідного процесуального рішення.

Стаття 54. Відмова від захисника або його заміна

1. Підозрюваний, обвинувачений має право відмовитися від захисника або замінити його.

2. Якщо підозрюваний, обвинувачений наполягає на відмові від захисника, слідчий, прокурор, слідчий суддя чи суд зобов'язані організувати зустріч захисника з підозрюваним, обвинуваченим. У разі якщо підозрюваний, обвинувачений особисто та безпосередньо повідомляє захиснику про небажання мати захисника, заміну захисника після конфіденційної розмови із захисником, така відмова або заміна фіксується у протоколі процесуальної дії або журналі судового засідання.

Не є підставою для відмови слідчим, прокурором, слідчим суддею чи судом в зустрічі захисника з підозрюваним, обвинуваченим наявність письмової заяви про відмову підозрюваного, обвинуваченого від захисника або письмового клопотання про його заміну до внесення відповідної інформації до протоколу процесуальної дії або журналу судового засідання.

Відмова уповноваженою особою в зустрічі підозрюваного, обвинуваченого із захисником, стосовно якого є заява про відмову чи клопотання про заміну, до відповідної фіксації у протоколі процесуальної дії або журналі судового засідання тягне за собою відповідальність, встановлену законом.

3. Відмова від захисника не приймається у випадку, якщо його участь є обов'язковою. У такому випадку, якщо підозрюваний, обвинувачений відмовляється від захисника і не залучає іншого захисника, захисник повинен бути залучений у порядку, передбаченому статтею 49 цього Кодексу, для здійснення захисту за призначенням.

Глава 24-1

ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Стаття 297-1. Загальні положення спеціального досудового розслідування

1. Спеціальне досудове розслідування (*in absentia*) здійснюється стосовно одного чи декількох підозрюваних згідно із загальними правилами досудового розслідування, передбаченими цим Кодексом, з урахуванням положень цієї глави.

2. Спеціальне досудове розслідування здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні щодо злочинів, передбачених статтями 109, 110, 110-2, 111, 111-1, 111-2, 112, 113, 114, 114-1, 114-2, 115, 116, 118, частиною другою статті 121, частиною другою статті 127, частинами другою і третьою статті 146, статтями 146-1, 147, частинами другою - п'ятою статті 191 (у випадку зловживання службовою особою своїм службовим становищем), статтями 209, 255-258, 258-1, 258-2, 258-3, 258-4, 258-5, 348, 364, 364-1, 365, 365-2, 368, 368-2, 368-3, 368-4, 369, 369-2, 370, 379, 400, 408, 436, 436-1, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447 Кримінального кодексу України, стосовно підозрюваного, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук.

Спеціальне досудове розслідування здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні щодо злочину, вчиненого підозрюваним, стосовно якого уповноваженим органом прийнято рішення про передачу його для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся.

Здійснення спеціального досудового розслідування щодо інших злочинів не допускається, крім випадків, коли злочини вчинені особами, які переховуються від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошені у міжнародний розшук, та розслідуються в одному кримінальному провадженні із злочинами, зазначеними у цій частині, а виділення матеріалів щодо них може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду.

3. Якщо у кримінальному провадженні повідомлено про підозру декільком особам, слідчий, прокурор вправі звернутися до слідчого судді із клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких наявні передбачені частиною другою цієї статті підстави, а стосовно інших підозрюваних подальше досудове розслідування у цьому самому кримінальному провадженні здійснюватиметься згідно із загальними правилами, передбаченими цим Кодексом.

Стаття 297-2. Клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування

1. З клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді має право звернутися прокурор або слідчий за погодженням з прокурором.

2. У клопотанні про здійснення спеціального досудового розслідування з підстав, передбачених цим Кодексом, крім передбачених абзацом другим частини другої статті 297-1 цього Кодексу, зазначаються:

1) короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання;

2) правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

3) виклад обставин, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на обставини;

4) відомості про те, що підозрюваний виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, та/або відомості про оголошення підозрюваного в міжнародний розшук;

5) виклад обставин про те, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності;

6) перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважає за необхідне допитати під час розгляду клопотання.

3. У клопотанні про здійснення спеціального досудового розслідування з підстави, передбаченої абзацом другим частини другої статті 297-1 цього Кодексу, зазначаються:

1) короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання;

2) правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

3) виклад обставин, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на такі обставини;

4) матеріали, що підтверджують прийняття уповноваженим органом рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого та факт обміну;

5) перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважає за необхідне допитати під час розгляду клопотання.

Стаття 297-3. Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування

1. Клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування розглядається слідчим суддею не пізніше десяти днів з дня його надходження до суду за участі особи, яка подала клопотання, та захисника.

Якщо підозрюваний самостійно не залучив захисника, слідчий суддя зобов'язаний вжити необхідних заходів для залучення захисника.

2. Слідчий суддя, встановивши, що клопотання подано без додержання вимог статті 297-2 цього Кодексу, повертає його прокурору, слідчому, про що постановляє ухвалу.

3. Під час розгляду клопотання слідчий суддя має право за клопотанням сторін кримінального провадження або за власною ініціативою заслухати будь-якого свідка чи дослідити будь-які матеріали, що мають значення для вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Стаття 297-4. Вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування

1. Слідчий суддя відмовляє у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, якщо прокурор, слідчий не доведе, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або

оголошений у міжнародний розшук, та/або уповноваженим органом прийнято рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся.

2. Під час вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування слідчий суддя зобов'язаний врахувати наявність достатніх доказів для підозри особи щодо якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення.

3. За наслідками розгляду клопотання слідчий суддя постановляє ухвалу, в якій зазначає мотиви задоволення або відмови у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Якщо у справі декілька підозрюваних, слідчий суддя постановляє ухвалу лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких існують обставини, передбачені частиною другою статті 297-1 цього Кодексу.

Повторне звернення з клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді в одному кримінальному провадженні не допускається, крім випадків наявності нових обставин, які підтверджують, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук, та/або уповноваженим органом прийнято рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого та такий обмін відбувся.

4. Копія ухвали надсилається прокурору, слідчому та захиснику.

5. Якщо підозрюваний, стосовно якого слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, затриманий або добровільно з'явився до органу досудового розслідування, подальше досудове розслідування щодо нього здійснюється згідно із загальними правилами, передбаченими цим Кодексом.

6. Відомості щодо підозрюваних, стосовно яких слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, невідкладно, але не пізніше 24 годин після постановлення ухвали, вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань і публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора.

Стаття 297-5. Порядок вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування

1. Повістки про виклик підозрюваного у разі здійснення спеціального досудового розслідування надсилаються за останнім відомим місцем його проживання чи перебування та обов'язково публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора. З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора підозрюваний вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

Повістки про виклик підозрюваного у разі здійснення спеціального досудового розслідування у зв'язку з прийняттям уповноваженим органом рішення про передачу підозрюваного для обміну як військовополоненого публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора.

З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора підозрюваний вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

2. Копії процесуальних документів, що підлягають врученню підозрюваному, надсилаються захиснику.

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру та пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

Підозрюваний _____

Захисник _____

« » год. « » хвилин « » _____ 2023 року.

Повідомлення про підозру вручив та права роз'яснив:

**Слідчий у кримінальному провадженні –
старший слідчий в ОВС слідчого відділу
УСБ України в Херсонській області
капітан юстиції**

Маргарита Євгенівна Головіна